

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № 1 від «18» вересня 2023 р.

Рекомендовано
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
прот. № 1 від «18» вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ БІЗНЕСУ
II семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)
галузь знань 07 управління та адміністрування
спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
освітня програма: - Підприємництво (П)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Соломніков Іван Володимирович (кандидат економічних наук, доцент),

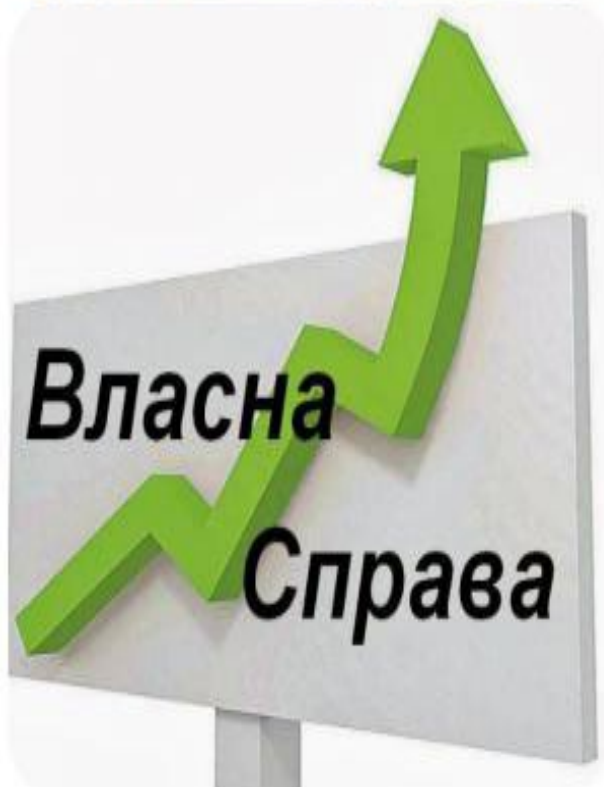
Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: solomnikov_iv@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: за розкладом

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх, 500 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ОСНОВИ БІЗНЕСУ

II семестр 2023-2024 навчального року

Лекції: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Аудиторія: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Практики: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Аудиторія: згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Соломніков Іван Володимирович

Контакти: solomnikov_iv@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: згідно з графіком консультацій

В умовах сьогодення, що характеризується інноваційністю та формуванням глобальних інтегрованих структур, єдиною можливістю виходу України з тривалої соціально-економічної кризи є створення умов для всестороннього розвитку бізнесу в країні.

Досвід передових країн та наслідки структурної і системної перебудови більшості сегментів національного господарства України вказують на те, що саме бізнес виступає рушійною силою економічного зростання, що дає змогу втілювати у практичну діяльність інноваційні ідеї, створювати нові підприємства та робочі місця, відкриває нові ринки і сприяє набуттю спеціальних навичок та професійних якостей працівників. У країнах ЄС саме завдяки бізнесу формується 50–70 % ВВП і забезпечується зайнятість близько 70 % активного населення працездатного віку.

Отже саме ефективне функціонування бізнесу є каталізатором розвитку ринкової економіки. Економічна роль бізнесу полягає в тому, що останній мобілізує фінансові і виробничі ресурси населення, сприяє розвитку конкуренції, є двигуном науково-технічного прогресу, забезпечує поповнення державного і місцевого бюджету за рахунок надходжень від податків та зборів тощо. У соціальному значенні бізнес сприяє створенню нових робочих місць, забезпечує ринок потрібними товарами та послугами, намагаючись найповніше задовольнити потреби населення

Курс має на меті сформувати та розвинути у студентів такі загальні компетентності (ЗК), фахові компетентності (ФК) та результат навчання (РН):

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК10 Здатність діяти відповідально та свідомо.

ФК 1 Знання і розуміння теоретичних засад підприємницької діяльності.

ФК2 Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких структур.

ФК3 Розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

ФК 4 Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких структур.

ФК5 Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій діяльності.

ФК6 Знання і розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємницької діяльності.

ФК10 Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва з урахуванням ризиків.

РН1 Використовувати базові знання з підприємництва й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН2 Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій діяльності.

РН7 Проявляти ініціативу і підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, брати відповідальність за результати.

РН9 Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміщення як демотичної, соціальної та правової держави.

РН10 Знати термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва для подальшого використання на практиці.

РН11 Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких структур.

РН12 Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких структур.

PH13 Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результат.

PH14 Застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій діяльності.

PH16 Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких структур і застосовувати на практиці.

PH17 Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

PH20 Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких структур з урахуванням ризиків.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавлять сучасні механізми організації бізнесу, ви хочете ознайомитися з організації власної справи та реорганізації і ліквідації бізнесу в Україні, основами бізнес планування, аналізу діяльності суб'єкта бізнесу, особливостями оцінювання бізнес ризиків та механізмами їх мінімізації, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях мікро- та макроекономіки.

Перша частина курсу присвячена вивченню теоретичних основ бізнесу, конкуренції як джерелу розвитку бізнесу.

Друга частина курсу присвячена вивченню практичних основ організації та планування бізнесу, а також особливостей етики та відповідальності в бізнесі.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з лютого по травень, дає студентам системні знання і розуміння концептуальних основ організації бізнесу, способів та методів створення власної справи, вмінь та навичок щодо обґрунтування та вибору ефективних форм організації бізнесу, проведення бізнес-планування та оцінки підприємницьких ризиків. У результаті його вивчення студент оволодіє теоретичними та практичними основами організації бізнесу, а також оволодіє навиками розроблення бізнес-плану організації бізнесу, підготовки засновницьких документів та розрахунку розміру підприємницького капіталу, оцінювання інвестиційної привабливості реалізації бізнес проектів.

Кількість кредитів ECTS – 3.

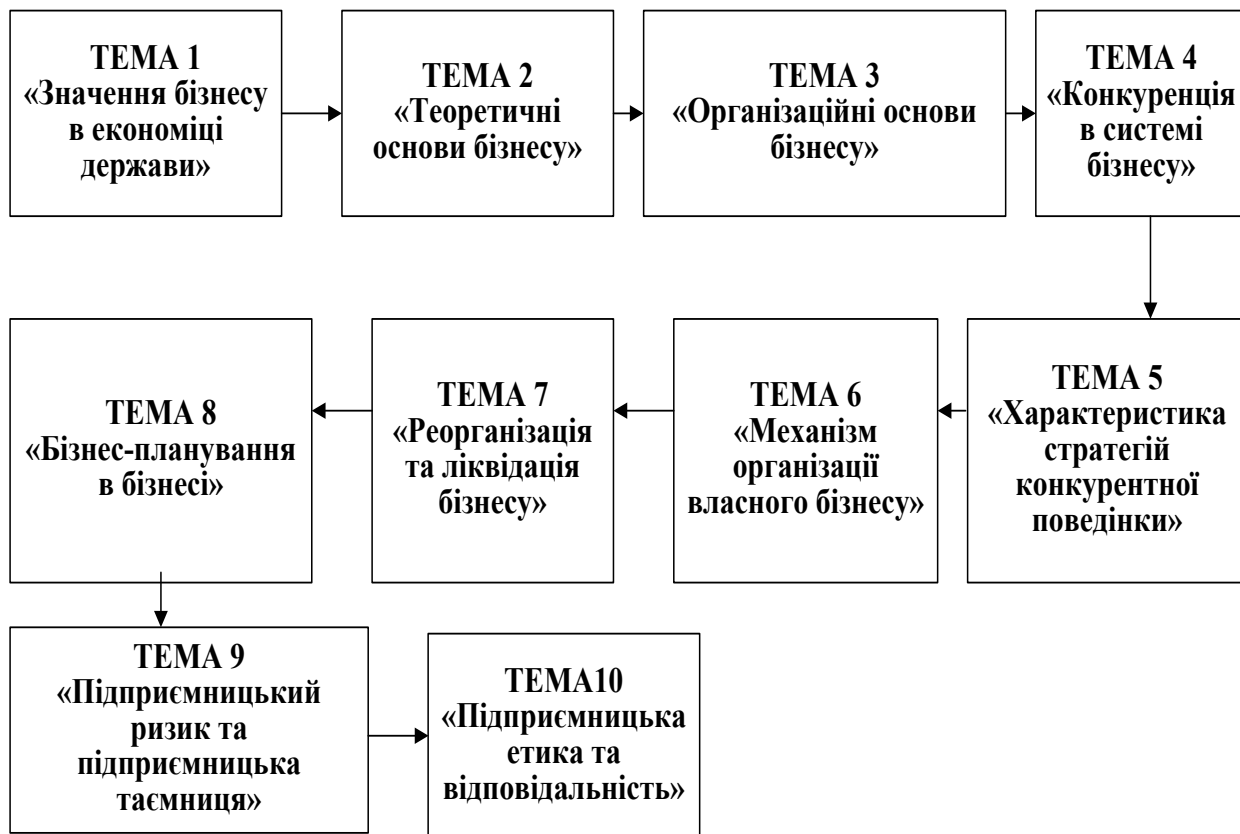
Лекції – 30 годин.

Практики – 15 годин.

Самостійна робота – 45 годин.

Курс складається з однієї лекції кожного тижня і одного практичного заняття раз у два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки індивідуального завдання, що охоплює декілька найбільш важливих тем.

Теми курсу

Основи бізнесу / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Практичні заняття курсу передбачають написання студентами реферативної роботи за індивідуальним завданням, що охоплює декілька найбільш важливих тем.

1. Роль бізнесу в розвитку економіки країни. Цілі та інтереси бізнесменів.
2. Розвиток підприємництва в контексті історичної еволюції.
3. Соціально-економічний портрет сучасного бізнесмена. Видатні бізнесмени світу та історія їх успіху.
4. Проблеми правового забезпечення розвитку бізнесу в Україні.
5. Державні та міжнародні організації з підтримки бізнесу в Україні.
6. Зміст конкуренції в системі бізнесу. Сучасні методи конкурентної боротьби
7. Характеристика стратегій конкурентної поведінки в бізнесі.
8. Види господарських товариств та їх характеристика
9. Акціонерні товариства: переваги та недоліки.

10. Франчайзинг як сучасна форма реалізації бізнесу.
  11. Поняття, особливості та види промислово-фінансових груп. Особливості їх розвитку в Україні.
  12. Фактори розвитку та характеристика організаційних форм інноваційного бізнесу.
  13. Порядок реєстрації бізнесу в Україні та шляхи спрощення реєстраційних процедур.
  14. Державне регулювання бізнесу в Україні.
  15. Державна підтримка малого і середнього бізнесу в Україні.
  16. Основні причини розвитку тіншового бізнесу в економіці України.
  17. Сутність та особливості розроблення бізнес-плану.
  18. Ліцензування і патентування бізнесу: характеристика та особливості здійснення в Україні.
  19. Основні принципи оподаткування. Податкові правопорушення в бізнесі.
  20. Джерела фінансування бізнесу в Україні.
  21. Порядок ліквідації бізнесу в Україні. Характеристика можливих форм припинення підприємницької діяльності.
  22. Сутність економічного ризику. Інструменти зменшення економічних ризиків у бізнесі.
  23. Сутність соціальної відповідальності бізнесу та досвід розвинутих країн в сфері соціально відповідального господарювання.
  24. Етика підприємництва. Діловий етикет.
  25. Норми і правила поведінки бізнесмена. Основні методи впливу підприємця на найманих працівників, що спонукають їх до ефективної праці.
  26. Поняття ділових обов'язків сторін. Бізнес-кодекси та їх характеристика.
  27. Досвід зарубіжних країн зі створення вільних економічних зон.
  28. Фондові біржі та їх роль у розвитку фондових операцій у бізнесі.
  29. Біржі, їх види та роль у визначенні відносин у бізнесі.
- Визначення комерційної таємниці та її ознаки. Система охорони комерційної таємниці у бізнесі.

Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Тема 1. «Значення бізнесу в економіці держави»		

2		Тема 2 «Теоретичні основи бізнесу»	2	Практичне заняття 1. Значення бізнесу в системі розвитку суспільства та історичні аспекти його розвитку в Україні. Розрахунок рівня та динаміки показників економічної ефективності суб'єкта бізнесу. Необхідні якості підприємця та критеріїв успішного бізнесу
3	2	Тема 3 «Організаційні основи бізнесу»		
4		Тема 3 «Організаційні основи бізнесу»	2	Практичне заняття 2. Недоліки та переваги організаційно-правових форм реалізації бізнес діяльності в Україні
5	2	Тема 4 «Конкуренція в системі бізнесу»		
6		Тема 5 «Характеристика стратегій конкурентної поведінки»	2	Практичне заняття 3. Оцінка рівня інтенсивності конкуренції та особливості визначення конкурентної стратегії в конкретних умовах функціонування суб'єкта бізнесу
7	2	Тема 5 «Характеристика стратегій конкурентної поведінки»		
8	2	Тема 6 «Механізм організації власного бізнесу»	2	Практичне заняття 4. Особливості організації бізнесу: розробка засновницьких документів та статуту фірми. Визначення необхідного розміру підприємницького капіталу та оцінка фінансових джерел фінансування
9	2	Тема 6 «Механізм організації власного бізнесу»		
10		Тема 7 «Реорганізація та ліквідація бізнесу»	2	Практичне заняття 5. Особливості процедур санації та банкрутства підприємств в Україні. Обґрунтування необхідності та розрахунок вартості ліквідації бізнесу.
11	2	Тема 7 «Реорганізація та ліквідація бізнесу»		
12	2	Тема 8 «Бізнес-планування в бізнесі»	2	Практичне заняття 6. Основи розробки бізнес плану. Розрахунок обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства на основі виробничої потужності. Визначення рівня безбиткового обсягу виробництва
13	2	Тема 8 «Бізнес-планування в бізнесі»		
14	2	Тема 9 «Підприємницький ризик та підприємницька таємниця»	2	Практичне заняття 7. Основи аналізу фінансово-господарської діяльності бізнес одиниць та оцінки інвестиційної привабливості реалізації бізнес проектів. Методи оцінки підприємницьких ризиків та вибір механізмів їх мінімізації
15	2	Тема 10 «Підприємницька етика та відповідальність»	1	Практичне заняття 8. Значення корпоративної культури для створення іміджу підприємця та її вплив на успіх ведення бізнесу
	2			Залік

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується в якості індивідуальних завдань написання реферативної роботи за індивідуальними завданнями, що охоплює декілька найбільш важливих тем. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **30 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 20 до 30 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Практичні заняття:

- Оцінюються за результатами відвідування студентом занять та ступенем залученості. Ступінь залученості визначається участю у дискусіях та обговореннях під час занять. Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування інструментарію управління ланцюгами постачань. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 30 балів.**

Модульне тестування:

- Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із

запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Соломніков Іван Володимирович (<http://kart.edu.ua/kafedra-eyvkb-ua/kolectuv-kafedru-eyvkb-ua/49-testovaya/osvita>) – лектор з дисципліни «Основи бізнесу» в УкрДУЗТ. Отримав ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» в УкрДУЗТ у 2018 році. Напрямки наукової діяльності: науково технічний розвиток та техніко-технологічне оновлення підприємств.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>